

Laidiens: 27.09.2013., Nr. 189

Oficiālās publikācijas Nr.: 2013/189.68

Latvijas Bankas noteikumi Nr.124

Rīgā 2013.gada 16.septembrī

Euro banknošu un monētu apstrādes un laišanas otrreizējā apgrozībā noteikumi

*Izdoti saskaņā ar likuma "Par Latvijas Banku"
34. panta trešo daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

- 1.1. komersantu, kas veic *euro* banknošu un monētu apstrādi un laišanu otrreizējā apgrozībā, reģistrācijas un darbības kontroles kārtību;
- 1.2. prasības *euro* banknošu un monētu apstrādes iekārtām un *euro* banknošu apstrādes kvalitātei;
- 1.3. pārskatu par izmantotajām *euro* banknošu un monētu apstrādes iekārtām un ar tām apstrādāto *euro* banknošu un monētu apjomu iesniegšanas kārtību.

2. Noteikumos lietoti šādi termini:

- 2.1. apgrozībai nederīgās *euro* banknotes – *euro* banknotes, kuras derīguma pārbaudē atzītas par nederīgām laišanai otrreizējā apgrozībā;
- 2.2. apgrozībai nederīgās *euro* monētas – Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 15. decembra Regulas (ES) Nr. 1210/2010 par euro monētu autentiskuma noteikšanu un rīkošanos ar apgrozībai nederīgām euro monētām (tālāk tekstā – Regula (ES) Nr. 1210/2010) 2. panta b) punktā minētās monētas;
- 2.3. apmācīts personāls – skaidrās naudas apstrādes iestādes darbinieki, kuriem ir zināšanas par publiskotajiem *euro* banknošu pretviltošanas elementiem un *euro* monētu autentiskuma elementiem, prasmes tos pārbaudīt, zināšanas par to šķirošanas kritērijiem, spējas saskaņā ar tiem pārbaudīt *euro* banknošu un monētu autentiskumu un derīgumu;
- 2.4. klients – fiziskā persona, kas saņem skaidrās naudas apstrādes iestādes pakalpojumu;
- 2.5. operators – skaidrās naudas apstrādes iestādes darbinieks;
- 2.6. skaidrās naudas apstrādes iestāde – Padomes 2001. gada 28. jūnija Regulas (EK) Nr. 1338/2001, ar kuru paredz pasākumus, kas vajadzīgi euro aizsardzībai pret viltošanu (tālāk tekstā – Regula (EK) Nr. 1338/2001), 6. panta 1.

punktā minētie komersanti, kas veic *euro* banknošu un monētu apstrādi un laišanu otrreizējā apgrozībā;

2.7. viltotas *euro* banknotes un monētas – Regulas (EK) Nr. 1338/2001 2. panta a) punktā minētās *euro* banknotes un monētas.

3. Komersants ir tiesīgs veikt *euro* banknošu un monētu apstrādi un laišanu otrreizējā apgrozībā Latvijas Republikā, reģistrējoties Latvijas Bankā kā skaidrās naudas apstrādes iestāde.

II. Dokumentu izskatīšanas un lēmumu pieņemšanas kārtība

4. Skaidrās naudas apstrādes iestādi reģistrē un reģistrāciju anulē Latvijas Bankas valdes izveidota komisija (tālāk tekstā – komisija).

5. Komisija izskata informāciju par pārkāpumiem skaidrās naudas apstrādes iestādes darbībā un pieņem attiecīgu lēmumu.

6. Komisijas sēdi sasauc un vada komisijas priekšsēdētājs vai (viņa prombūtnes laikā) komisijas priekšsēdētāja vietnieks. Komisija ir lemttiesīga, ja sēdē piedalās vismaz puse komisijas locekļu, ieskaitot komisijas priekšsēdētāju vai komisijas priekšsēdētāja vietnieku. Komisija lēmumus pieņem ar balsu vairākumu. Ja balsu skaits sadalās līdzīgi, izšķirošā ir sēdes vadītāja balss.

7. Komisijai ir tiesības pieprasīt komersantam sniegt papildu informāciju vai veikt darbības, kas nepieciešamas lēmuma pieņemšanai.

8. Komisija pieņem lēmumu viena mēneša laikā no attiecīgā paziņojuma saņemšanas vai divu mēnešu laikā no attiecīgā pārbaudes akta sagatavošanas dienas. Ja objektīvu iemeslu dēļ noteikto termiņu nav iespējams ievērot, komisija var to pagarināt uz laiku ne ilgāku par četriem mēnešiem no iesnieguma saņemšanas vai pārbaudes akta sagatavošanas dienas, par to rakstiski paziņojot komersantam. Ja nepieciešama ilgāka faktu konstatācija, lēmuma pieņemšanas termiņu, par to rakstiski paziņojot komersantam, var pagarināt ar Latvijas Bankas valdes motivētu lēmumu.

9. Komisijas lēmumu komersants var apstrīdēt Latvijas Bankas valdē viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas.

III. Skaidrās naudas apstrādes iestādes reģistrācijas kārtība

10. Komersants, lai reģistrētos kā skaidrās naudas apstrādes iestāde, iesniedz komisijai paziņojumu (1. pielikums). Komersanta paziņojums uzskatāms par iesniegtu dienā, kad komisija saņēmusi atbilstoši šo noteikumu prasībām noformētu paziņojumu.

11. Komisija, pamatojoties uz šo noteikumu 10. punktā minēto paziņojumu, reģistrē komersantu kā skaidrās naudas apstrādes iestādi.

12. Komisija anulē skaidrās naudas apstrādes iestādes reģistrāciju šādos gadījumos:

12.1. komersants ir iesniedzis iesniegumu par skaidrās naudas apstrādes iestādes reģistrācijas anulēšanu, pievienojot iesniegumam komersanta lēmumu pārtraukt *euro* banknošu un monētu apstrādi un laišanu otrreizējā apgrozībā;

12.2. komisija konstatē, ka komersants neatbilst Regulas (EK) Nr. 1338/2001 6. panta 1. punktā minētajiem nosacījumiem skaidrās naudas apstrādes iestādei.

13. Informācija par reģistrētajām skaidrās naudas apstrādes iestādēm pieejama Latvijas Bankas interneta vietnē.

IV. Euro banknošu un monētu apstrādes un laišanas otrreizējā apgrozībā prasības

14. *Euro* banknošu un monētu apstrāde ir skaidrās naudas apstrādes iestādes veiktā *euro* banknošu un monētu autentiskuma vai derīguma pārbaude.

15. *Euro* banknošu un monētu laišana otrreizējā apgrozībā ir darbība, ko veic skaidrās naudas apstrādes iestāde, tiešā vai netiešā veidā laižot otrreizējā apgrozībā *euro* banknotes un monētas, ko tā saņēmusi no personām maksājuma veidā vai kā iemaksu kredītiestādes kontā, vai arī no citas skaidrās naudas apstrādes iestādes.

16. Skaidrās naudas apstrādes iestādei ir pienākums pirms *euro* banknošu un monētu laišanas otrreizējā apgrozībā pārbaudīt to autentiskumu un derīgumu saskaņā ar šajos noteikumos noteiktajām prasībām.

17. Ja divas vai vairākas skaidrās naudas apstrādes iestādes iesaistītas vienu un to pašu *euro* banknošu un monētu laišanā otrreizējā apgrozībā, skaidrās naudas apstrādes iestādi, kura ir atbildīga par attiecīgo *euro* banknošu un monētu laišanu otrreizējā apgrozībā, nosaka atbilstoši attiecīgo skaidrās naudas apstrādes iestāžu noslēgtās vienošanās nosacījumiem.

18. Skaidrās naudas apstrādes iestāde pārbauda *euro* banknošu un monētu autentiskumu un derīgumu vienā no šādiem veidiem:

18.1. automatizēti:

18.1.1. *euro* banknošu pārbaudei izmantojot banknošu apstrādes iekārtas, kuras noteiktas Eiropas Centrālās bankas 2010. gada 16. septembra Lēmuma (ECB/2010/14) par *euro* banknošu autentiskuma un derīguma pārbaudi, kā arī to laišanu atkārtotā apgrozībā (tālāk tekstā – Lēmums (ECB/2010/14)) I pielikumā un kuras ietvertas Eiropas Centrālās bankas interneta vietnē publicētajā Eiropas Centrālās bankas pārbaudīto iekārtu sarakstā (tālāk tekstā – atbilstošas banknošu apstrādes iekārtas);

18.1.2. *euro* monētu pārbaudei izmantojot monētu apstrādes iekārtas, kuras ietvertas Eiropas Komisijas interneta vietnē publicētajā Eiropas Komisijas pārbaudīto iekārtu sarakstā (tālāk tekstā – atbilstošas monētu apstrādes iekārtas);

18.2. manuāli, izmantojot apmācītu personālu.

19. Šo noteikumu 18. punkta prasības neattiecas uz tādām *euro* banknotēm un monētām, kuras skaidrās naudas apstrādes iestāde tieši piegādājusi no centrālās bankas vai kādas citas skaidrās naudas apstrādes iestādes, kas attiecīgo *euro* banknošu un monētu autentiskumu un derīgumu jau pārbaudījusi.

20. Skaidrās naudas apstrādes iestāde *euro* banknošu derīguma automatizēto pārbaudi veic saskaņā ar minimālajiem standartiem, kas publicēti Eiropas Centrālās bankas interneta vietnē.

21. Skaidrās naudas apstrādes iestāde automatizētajā *euro* banknošu autentiskuma un derīguma pārbaudē:

21.1. izmanto klienta darbinātas *euro* banknošu apstrādes iekārtas, ja tās ir atbilstošas banknošu apstrādes iekārtas, un klasificē un apstrādā *euro* banknotes saskaņā ar Lēmuma (ECB/2010/14) IIa pielikumu;

21.2. izmanto operatora apkalpotas iekārtas, ja tās ir atbilstošas banknošu apstrādes iekārtas, un klasificē un apstrādā *euro* banknotes saskaņā ar Lēmuma (ECB/2010/14) IIb pielikumu. Atbilstošas banknošu apstrādes iekārtas drīkst izmantot tikai to *euro* banknošu nominālvērtību un sēriju apstrādei, kuras attiecīgajām iekārtām norādītas Eiropas Centrālās bankas interneta vietnē, iekārtas izmantojot ar rūpnīcas standartiestatījumiem, t.sk. to atjauninājumiem, kas sekmīgi pārbaudīti.

22. Skaidrās naudas apstrādes iestādei ir pienākums informēt komisiju par uzstādāmās *euro* banknošu apstrādes iekārtas tipu pirms tās izmantošanas uzsākšanas.

23. Skaidrās naudas apstrādes iestāde automatizētajā *euro* monētu autentiskuma un derīguma pārbaudē izmanto atbilstošas monētu apstrādes iekārtas.

24. Skaidrās naudas apstrādes iestāde, kas veic *euro* monētu apstrādi un laišanu otrreizējā apgrozībā, papildus šo noteikumu prasībām nodrošina Regulas (ES) Nr. 1210/2010 prasību izpildi.

25. Skaidrās naudas apstrādes iestāde veic *euro* banknošu manuālo derīguma pārbaudi saskaņā ar Lēmuma (ECB/2010/14) IIIb pielikumā noteiktajiem minimālajiem standartiem.

26. *Euro* banknotes un monētas, kuru autentiskuma un derīguma pārbaude veikta manuāli, otrreizējā apgrozībā var laist tikai tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas vietā.

27. *Euro* banknošu laišanu otrreizējā apgrozībā, izmantojot klienta darbinātas iekārtas vai banknošu izsniegšanas iekārtas, kuras noteiktas Lēmuma (ECB/2010/14) I pielikumā, var veikt tikai pēc tam, kad ar atbilstošas banknošu apstrādes iekārtas palīdzību veikta to autentiskuma un derīguma pārbaude un tās klasificētas kā autentiskas un derīgas.

28. Skaidrās naudas apstrādes iestāde:

28.1. aizdomīgās un apgrozībai nederīgās *euro* banknotes un monētas nodod Latvijas Bankai;

28.2. viltotas *euro* banknotes un monētas nekavējoties, bet ne vēlāk kā 20 darbadienu laikā, nodod Valsts policijai.

V. Pārskatu iesniegšana

29. Skaidrās naudas apstrādes iestāde līdz kārtējā gada 31. jūlijam un 31. janvārim elektroniski:

29.1. izmantojot Latvijas Bankas interneta vietnē norādīto datu ievades formu, iesniedz komisijai pārskatu par iepriekšējā pusgadā izmantotajām *euro* banknošu apstrādes iekārtām un ar tām apstrādāto *euro* banknošu apjomu;

29.2. izmantojot Latvijas Bankas interneta vietnē norādīto e-pasta adresi, iesniedz komisijai pārskatu par iepriekšējā pusgadā izmantotajām *euro* monētu apstrādes iekārtām un ar tām apstrādāto *euro* monētu apjomu (2. pielikums).

30. Skaidrās naudas apstrādes iestāde pilnvaro savu darbinieku darbam ar šo noteikumu 29.1. apakšpunktā minēto datu ievades formu, norādot darbinieka datus šo noteikumu 10. punktā minētajā paziņojumā. Ja skaidrās naudas apstrādes iestāde pilnvaro citu darbinieku darbam ar datu ievades formu, tā iesniedz komisijai rakstisku paziņojumu brīvā formā.

31. Šo noteikumu 29.2. apakšpunktā minēto pārskatu šifrē un elektroniski paraksta saskaņā ar Latvijas Bankas noteikumiem, kas regulē elektronisko informācijas apmaiņu ar Latvijas Banku, izmantojot paaugstinātās drošības sistēmu, kur: